

Motion till riksdagen

1987/88:Sf39

av Martin Olsson och Gunhild Bolander (c)

med anledning av prop. 1987/88:171 om
reformerings av den allmänna försäkrings
efterlevandeförmåner m. m.

I prop. 1987/88:171 framläggis förutom förslag om avsevärd reformering av efterlevandeförmåner för efterlevande maka/make även förslag om vissa förbättringar vad gäller pensioner till barn som förlorat en eller båda föräldrarna. Det sker bl. a. genom att den garanterade barnpensionen vid förlust av en förälder skall utgöra 40 % av basbeloppet och vid förlust av båda föräldrarna 80 %. Barnpension från såväl folkpensioneringen som ATP skall utgå till dess barnet fyllt 18 år. Om barnet därefter bedriver studier vid grund- eller gymnasieskola utgår barnpension så länge dessa studier pågår, dock längst t. o. m. juni månad det år barnet fyller 20 år.

En fråga som vi tagit upp i riksdagen alltsedan 1979, föreslås inte heller nu bli löst, nämligen frågan om beskattningen av barnpensionen. Barnpensionen beskattas, trots att det leder till skattemässiga orättvisor mot dessa barn, och någon ändring härvidlag föreslås inte i propositionen.

Beskattningen av barnpensionen får mycket negativa följder för de ungdomar som feriearbetar eller på annat sätt får inkomster medan de uppbär barnpension. Grundavdraget i beskattningen är fr. o. m. innevarande år 10 000 kr. Den föreslagna lägsta nivån för barnpensionen, 40 % av basbeloppet, innebär att pensionen kommer att överstiga grundavdraget. Eftersom barnets övriga inkomster läggs samman med barnpensionen vid skatteberäkning kommer barnets alla inkomster över barnpensionen att ligga över grundavdraget och därmed beskattas med minst 35 % vid genomsnittlig kommunal utdebitering.

En ungdom som har båda föräldrarna i livet — och alltså inte uppbär barnpension — kan med nuvarande skatteregler ha inkomster upp till drygt 11 000 kr. innan beskattning inträder, genom att dels 10 % av inkomsten får upptas som schablonavdrag, dels grundavdraget är 10 000 kr. Men genom att barnpensionen beskattas drabbas det barn som förlorat någon av föräldrarna av skatt på hela sin ferie- eller annan inkomst.

Det är synnerligen anmärkningsvärt att ett barn som förlorat en förälder skall betala minst 35 % av sin inkomst av exempelvis arbete under sommaren medan övriga barn får behålla hela sin inkomst. Vi vill betona att vi anser det mycket välmotiverat att grundavdraget är så högt att små inkomster är skattefria. Men vi anser — och har allt sedan 1979 krävt — att detta även skall gälla föräldralösa barn.

Den skattemässiga orättvisan mot barn med barnpension leder till att många av dessa barn upplever det som helt meningslöst att arbeta under ferierna — och det kan alltså vara upp till fyllda 20 år — när de finner att de får behålla endast knappt 65 % av sin ferieinkomst, medan övriga barn ej drabbas av skatt.

I våra många motioner i riksdagen i denna fråga har vi krävt att barn med barnpension skall likställas med övriga barn i skattehänseende. Vi har därvid föreslagit att riksdagen hos regeringen skulle begära skyndsamt utredning och förslag. Olika tekniska lösningar torde finnas för att uppnå syftet, och vi har därvid (senast i motionen 1987/88:Sk U303) angett följande tänkbara lösningar:

- Låt barn med barnpension — cirka 36 000 stycken — få tillgodoräkna sig ett extra avdrag vid beskattning ungefär motsvarande som gäller för landets cirka 1,4 miljoner folkpensionärer.
- Gör barnpensionen skattefri.
- Gör barnpensionen skattefri upp till ett visst högsta belopp.
- Gör barnets ferieinkomster och dylikt skattefria.
- Gör barnets ferieinkomster och dylikt skattefria upp till ett visst högsta belopp.

Våra sedan 1983 årligen återkommande motioner har avslagits av riksdagsmajoriteten (s och vpk) med hänvisning till att resultatet av den ena eller andra utredningen skall avvaktas. Den 14 april i år avslogs (SkU 1987/88:25) vår senaste motion med hänvisning till att det inom regeringskansliet pågick ett skyndsamt beredningsarbete med sikte på att lägga fram den nu framlagda propositionen om efterlevandeskyddet och att "ett ställningstagande till de beskattningsfrågor som motionärerna tagit upp . . . därför enligt utskottets uppfattning (borde) anstå".

I propositionen (s. 86) noteras att pensionsberedningen i sitt delbetänkande, som ligger till grund för propositionen, funnit att de nuvarande reglerna om beskattning av barnpension bör kvarstå oförändrade. Föredragande statsrådet har inte något att erinra häremot.

Vad gäller pensionsberedningen bör erinras om att den haft den mycket svåra uppgiften att finna en av alla partiföreträdare accepterad lösning av frågan om efterlevandepensioner. Frågan om beskattning av barnpension behandlas endast kort (s. 199—201) i betänkandet (SOU 1987:55) Efterlevandepension. Någon analys av förhållandena synes inte utredningen ha gjort, utan den nöjer sig med att hänvisa till pensionskommitténs slutbetänkande (SOU 1981:61) Familjepension och att hel skattefrihet för barnpensioner skulle innebära ett skattebortfall på 90 milj. kr. för stat och kommuner beräknat efter de föreslagna reglerna för barnpension. Övriga av oss framlagda tänkbara lösningar för att jämställa barn med barnpension med andra barn i skattehänseende avfärdas i ett kort stycke.

Vi finner det angeläget att frågan om att uppnå skattemässig rättvisa för barn med barnpension prövas på nytt och får en grundlig belysning sett ur barnens — och inte endast ur samhällets — synpunkt. Eftersom regeringen inte heller i den nu framlagda propositionen varken föreslår någon lösning eller anger att den eftersträvar en sådan bör enligt vår mening riksdagen

göra en framställning till regeringen att frågan prövas på nytt i syfte att skattemässigt jämställa barn som uppbär barnpension med övriga barn.

Mot. 1987/88
Sf39

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära skyndsam utredning och förslag syftande till att skattemässigt jämställa barn som uppbär barnpension med övriga barn.

Stockholm den 28 april 1988

Martin Olsson (c)

Gunhild Bolander (c)